

forta, cosa que també passa amb Polònia. La UE implica una cessió de sobirania, i això costa d'entendre en alguns estats.

—Fa un any encara es debatia el fet d'incorporar referències al cristianisme a la Constitució europea; ara molts polítics i ciutadans veuen amb recel la incorporació d'un estat de majoria musulmana, i el partit del Govern turc és islamista moderat. Tot això pot ser un problema?

—Erdogan, el primer ministre turc, sempre diu que ell és com un democratacristià però islàmic; de fet, l'AKP, el seu partit, ha entrat a la família de la democràcia cristiana, i aquesta governa en estats completament laics. A Turquia, les estructures de l'estat són laïques i la religió es considera privada.

—L'exèrcit ha tingut una destacada presència en la vida política i econòmica turca, i ha estat un dels protectors de la laïcitat. Ara que està per-

dent poder, pot haver-hi un augment de l'islamisme?

—Jo no sóc partidària de l'exèrcit com a contrapoder enlloc, sinó com a garant de la seguretat dels ciutadans.

—Com pot acabar el conflicte amb Xipre?

—La situació és difícilíssima, però, tard o d'hora, s'haurà de solucionar, perquè si no l'adhesió no serà possible. Amb la unió duanera hi ha una situació nova i és que vaixells i avions xipriotes poden arribar sense problemes a Turquia, que va acceptar el pla de pau de Nacions Unides. En canvi, la part que ha dit que no és la que ha acabat entrant a la UE, cosa bastant paradoxal. S'haurà de veure com evoluciona la situació amb el canvi de govern a Xipre, que és també un canvi generacional, però Turquia manté una posició molt ambivalent. Quan vam anar a Turquia, vam veure que en una sala del Parlament hi havia un mapa de la UE amb els països

candidats pintats d'un color; Turquia estava pintada, i la part nord de Xipre, no. Per ara, Turquia hi manté les tropes, però a la llarga pot pensar que ja no és el seu problema. La renúncia a la part nord de Xipre és, doncs, factible.

—I el reconeixement de les minories, especialment dels kurds?

—Forma part del paquet de drets humans. Actualment, el kurd ja no està prohibit, hem passat d'una situació de bel·ligerància a una de menys bel·ligerància. Però per tenir un reconeixement territorial, encara falta un pas. La descentralització no té perquè anar unida a un reconeixement nacional, com va passar aquí; hi ha països molt descentralitzats però que no respecten la diversitat. Per la UE, Turquia ha de respectar els drets lingüístics i culturals dels kurds, però en cap cas ha entrat a discutir més enllà.

Gaspar Pericay

La glaciació europea comença a Turquia?

El no del referèndum francès a la ratificació de la Constitució europea ha obert la porta a desenes de comentaris publicats per la premsa catalana. En la gran majoria de casos els analistes han prescindit de qualsevol informació de caràcter científic per a llançar-se a especulacions més o menys forassenyades. El fet és que les raons del no són complexes, tan complexes que el 72% dels francesos es diuen "molt favorables o més aviat favorables a continuar la construcció europea" i que només un 23% és "més aviat contrari o completament contrari" a prosseguir el procés. D'aquesta dada, facilitada per IPSOS el mateix dia 29 de maig, el del referèndum, ens cal deduir que el "no" no és antieuropeista, encara que la conseqüència del vot sigui la glaciació de la construcció europea, és a dir, una conseqüència no desitjada per a la majoria de votants contraris.

Les raons principals, entre els votants d'esquerra o d'extrema esquerra per inclinar-se pel no van ser "el descontentament davant la política econòmica i social de França" —cal recordar que, al 1992, el Tractat de Maastricht es va

presentar com una garantia de treball per a tots i com un acord que protegiria els més fràgils dels perills d'una mundialització fora de tot control— i la consideració que "la Constitució és massa liberal en matèria econòmica". Per al votant de dreta i extrema dreta, la principal raó per a dir no és perquè el referèndum oferia "l'oportunitat d'oposar-se a l'entrada de Turquia dins la UE".

Turquia és vista com l'islam, és també un país més poblat que França —i que Alemanya—, és un gran proveïdor d'immigrants, és continuar avançant en una realitat multicultural que desemboca de moment en un empobriement col·lectiu accelerat en el terreny de l'ensenyament i la producció cultural, és l'evidència del caràcter nebulós de la frontera est d'Europa, que pot anar fins els Urals i incorporar l'Àsia Menor. De fet, en les competicions esportives, Israel figura sovint com un equip europeu, llavors, per què no es pot fer de Turquia, el Líban i —qui sap?— d'Algèria, Tunísia i el Marroc

BERLUSCONI I EL SEU SUPORT INCONDICIONAL A TURQUIA

Itàlia és un dels grans promotors i defensors de l'ingrés de Turquia a la Unió Europea, i amb el pas del temps, mentre molts s'han tornat escèptics o més temerosos davant d'aquesta proposta, Silvio Berlusconi s'ha convertit en el líder europeu més favorable a aquest ingrés.

El primer ministre italià ha subratllat sempre la gran importància estratègica que tindria Turquia dins d'Europa, que veuria les seves fronteres allargades fins a l'Iran, l'Iraq, Síria i les repúbliques exsoviètiques.

Però, tot i això, les raons geoestratègiques no són el motiu principal pel qual el Govern italià defensa aquest ingrés. Berlusconi ha dit més d'un cop que "Turquia és l'únic país musulmà arreu del món que és completament democràtic" i, d'aquesta manera, "es podria frenar l'amenaça del terrorisme islàmic". Segons destaca el *premier* italià, aquesta entrada a Europa podria ser un "exemple que ajudés a desenvolupar els

sistemes democràtics en altres països de la zona, que podrien deixar de ser nius de terroristes".

Itàlia dona suport de manera general a la candidatura turca, tot i que un dels partits de la coalició de Govern –la Lliga Nord, de caràcter xenòfob–, sempre ha mostrat el seu rebuig a aquesta idea. Tot i això, el seu escàs pes polític ha fet que la seva opinió no tingui, per ara, cap influència en l'executiu.

Berlusconi, que és gran amic del primer ministre turc Erdogan, assegura que aquest executiu ha do-

nat proves suficients d'una política laica de tipus occidental vàlida per començar els tràmits d'ingrés a la UE i posa sempre com a prova de la fidelitat l'exemple que Turquia s'ha convertit en un "pilar fonamental" de l'Aliança Atlàntica.

Thais Gutiérrez
Roma

SÍ, MINISTRE

"Durant cinc-cents anys –explicava en un episodi l'inefable secretari de la sèrie britànica *Yes, prime minister* que TV3 va portar a les pantalles catalanes–, hem treballat per una Europa desunida." "Llavors, per què estem a favor que s'hi integrin més països?", demanava amb ingenuïtat el personatge polític. La resposta era rampant: "Perquè, com més siguen, menys s'entendran."

Del 1980 al 2005, hom creuria que la visió del projecte europeu del Regne Unit ha variat poc. Tot rebutjant l'associació plena, el Govern laborista ha estat ferm defensor de la Unió Europea dels Vint-i-cinc i, com recentment el ministre d'Exteriors Jack Straw n'informava a l'homòleg turc Andullah Gul, les converses per l'accés de Turquia començaran el 3 d'octubre, seguint el mapa de ruta diplomàtica ja fixat.

La responsabilitat augmenta, després de les declaracions del primer ministre luxemburguès, Jean-Claude Juncker: "El tractat de la Unió Europea no és mort fins que no ho diguen els britànics." A més, la presidència britànica comunitària, que engega al juliol, donarà a Tony Blair capacitat per provar de suavitzar les reticències francoholandeses i alemanyes davant Turquia. Segons les firmes inversores de l'illa, "amb una gestió irregular, les empreses turques viuen un creixement ràpid i ofereixen avantatges indubtables". Però "la manca de democràcia –afegeixen– enterboleix els acords". Virtut o diners, doncs? De moment sembla que Europa es fa existencialista.

Victorià Jimenez
Londres

prolongacions del Vell Continent, que sobte ha esdevingut tan proper a l'antic imperi romà?

Si els francesos de dreta –i un 20% del vots negatius d'esquerra– no volen Turquia dins la UE és també perquè els turcs paguen ara la precipitada ampliació a l'Est. França va demanar sempre que, abans d'incorporar els deu nous socis, s'aprofundís en el contingut polític de la UE, és a dir, una major inte-

gració política, posar les bases del que a París anomenen "Europa potència". Va guanyar l'opció anglosaxona de deixar que el mercat resolgués tots els conflictes, i l'ampliació ha diluït la dimensió política de la UE, que França vivia com a substitut dels seus somnis de *grandeur*.

El resultat de tot això és conegut: els que haurien hagut de dir sí es van sumar als que tradicionalment diuen no.

Potser va sent hora, en lloc d'atribuir totes les culpes a francesos i holandesos, de mirar-se què ha fet malament la UE perquè els més fervents partidaris de la Constitució només la poguessin defensar com un mal menor, i en què s'han equivocat cadascun dels països a l'hora de treballar dins la UE.

Octavi Martí
París